

# REEËN EN HUN LEEF- GEBIEDEN

Op vakantie in Tirol verenigde ik het nuttige met het aangename en ging samen met mijn gezin op pad in de leefgebieden van reeën en edelherten. Daarnaast stuitte ik op auerhoenders, korhoenders, murmeltieren en de grote hoefdieren van de bergen de gems en steenbok. Hoe leven deze dieren samen met de mens? En hoe pakken de Hegeringen (WBE's) het beheer in Tirol aan?



### **Leven in deelpopulaties**

Het ree houdt zich prima staande in Tirol. Het dier is te vinden in dalen en bergen op 1000 meter hoogte gedurende het hele jaar. In de zomer zijn reeën zelfs tot 2000 meter te spotten. In de onmetelijke berggebieden zijn er voor reeën natuurlijke barrières. De hoge gletsjergebieden en steile rotsgebieden worden niet overgestoken. Ook de rijkswegen gekoppeld aan de grotere steden vormen door de mens gemaakte barrières voor reeën die slechts incidenteel worden gekruist. Zelfs in de onmetelijke bergen zijn de leefgebieden van reeën begrensd. Zo leeft het ree daar net als hier in deelpopulaties. Deelpopulaties worden afzonderlijk van elkaar beheerd. In de meest ontoegankelijke, natuurlijke gebieden marginaal tot in de meest toegankelijke en geëxploiteerde gebieden maximaal. Er leven veel reeën waar het kan en weinig waar dit leidt tot conflicten, want daar wordt ingegrepen door middel van afschot. Ook de reeën in Tirol hebben te maken met door de mens veroorzaakte sterfte anders dan afschot. Maai- en verkeersslachtoffers en natuurlijke sterfte door langdurige aanwezigheid van sneeuw. Zolang reeën hoger en lager kunnen migreren in de bergen, blijft de natuurlijke sterfte tot op heden binnen aanvaardbare grenzen voor de instandhouding van de deelpopulaties.

### **Beheer op collectieve wijze**

De Tirolers beheren de reeën op leefgebiedniveau. Zij zijn dat gewend, omdat dit ingegeven wordt door de ruimte, de omgevingstructuur en het klimaat. Dat doen ze op een eenduidige collectieve wijze. Het resultaat is lage dichtheden reeën in intensief benutte delen van de leefgebieden en dynamische dichtheden in de extensief benutte delen van de leefgebieden. De dynamiek in de extensieve deelgebieden wordt bepaald door omgevingsinvloeden; afschot is daar een zeer beperkte factor. Het plan is duidelijk. De gegeven zonering bepaalt de intensiteit van beheer. In de intensief benutte en beheerde delen van het leefgebied moet een redelijke wildstand behouden blijven. De Hegeringen (WBE) dragen verantwoording op de naleving daarvan en leggen verantwoording af aan de regionale overheid.

### **Nederland versus Tirol**

De Nederlandse situatie is vergelijkbaar met het beheer in de intensief benutte gebieden in deze bergstreek. Heel Nederland is intensief benut en daardoor ontstaan er belangenconflicten. De barrières in Nederland zijn zodanig dat er een flink aantal deelpopulaties zijn met even zoveel afzonderlijke leefgebieden. Omdat deelpopulaties in de leefgebieden als een geheel bestaan, is het zaak per leefgebied te komen tot een eenduidige collectieve aanpak. Een aanpak die recht doet aan het gedrag en de leefwijze van reeën in de leefgebieden. Ruimte en klimaat spelen daarbij in onze situatie een ondergeschikte rol. De omgevingstructuur is alles bepalend.

### **Het is druk op de 1000 meter**

Ondanks de ruimte in Tirol komen leefgebieden van bepaalde dieren onder druk te staan, zoals dat van de auer- en korhoenders. Zij leven in de uitgestrekte aaneengesloten bosgebieden. Uitbreidende skigebieden, verhoogde bosexploitatie door betere logistiek en het verdwijnen van aldboeren leidt tot afname van de kwaliteit van leefgebieden voor de hoenders.

Edelherten en murmeltieren is weer een ander verhaal. Edelherten groeien snel in aantallen; hun leefgebied is echter beperkt. Vanwege menselijke belangen, is het edelhert steeds verder verbannen de bergen in. De aantallen en dichtheden nemen vooral in de zone rond 1000 meter hoogte toe. Met het murmeltier gaat het zo goed in hun leefgebied rond de 2000 meter, dat zij zich verspreiden naar een nieuw leefgebied in de lagere bergregionen. Ook zij verspreiden zich gestaag naar de 1000 meter zone.

Datzelfde geldt voor gemzen en steenbokken. Die leven net als reeën synchroon aan de omstandigheden. 's Zomers op grote hoogte en 's winters in diepe dalen. Ook voor deze soorten geldt dat als zij door omstandigheden naar lagere bergregionen verhuizen, de mens hier problemen mee heeft. Rond 1000 meter hoogte bevinden zich de almen van de boeren, de meest productieve bosgebieden en skivoorzieningen met sneeuwzekerheid. Deze verhoogde concentratie van mens en dier geeft belangenconflicten, net zoals die conflicten er zijn in ons kleine landje.